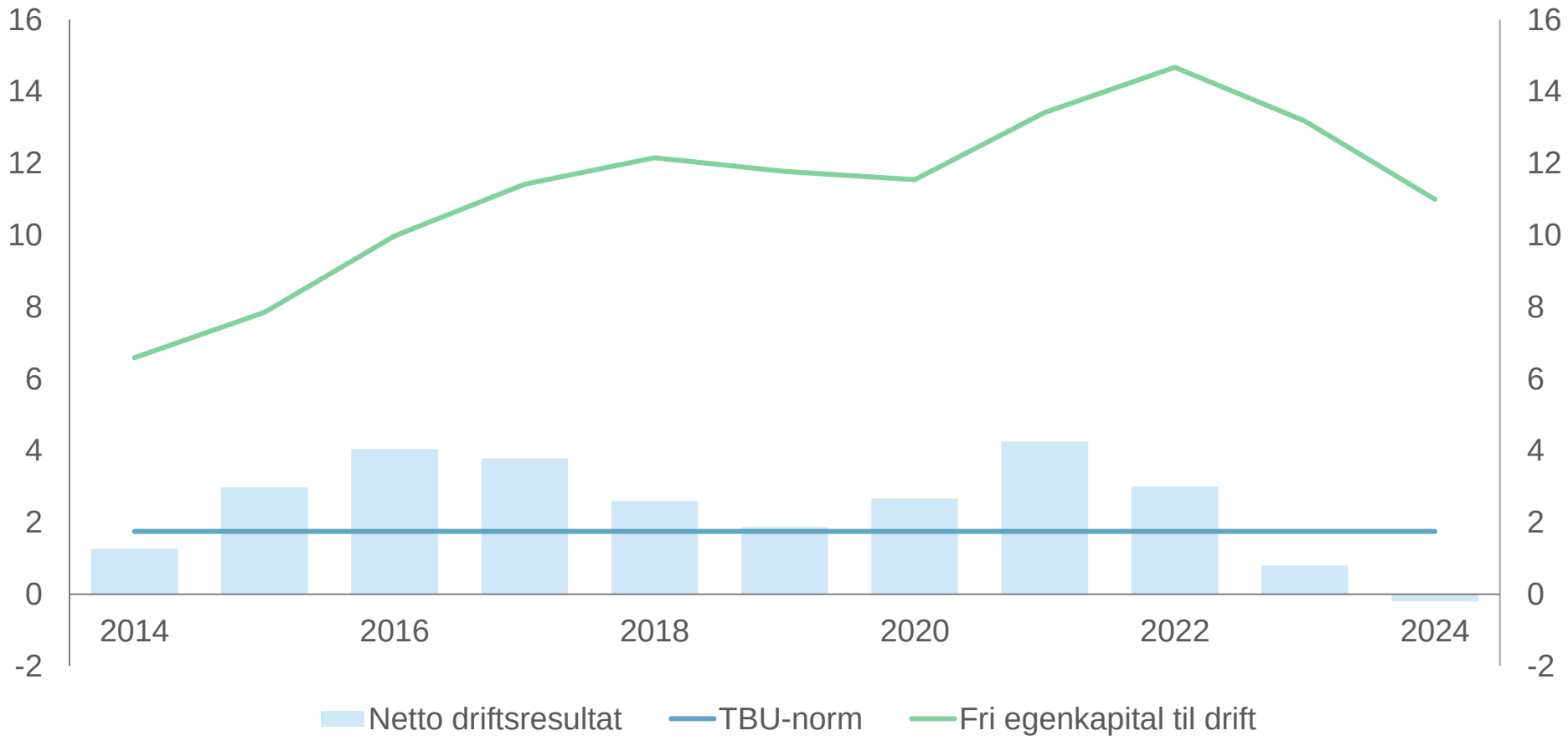
Kommunekommisjonen

Eivind Dale
Sted: Partnerforum
Dato: 06.11.25

> Det er nødvendig at vi tenker nytt i den krevende situasjonen kommunesektoren står i, både når det gjelder **økonomi** og tilgang til **arbeidskraft**.
>
> *- Kommunal- og distriktsminister Kjersti Stenseng*

Netto driftsresultat og egenkapital (kommunene)

Kommunal rapport, 5. august 2025

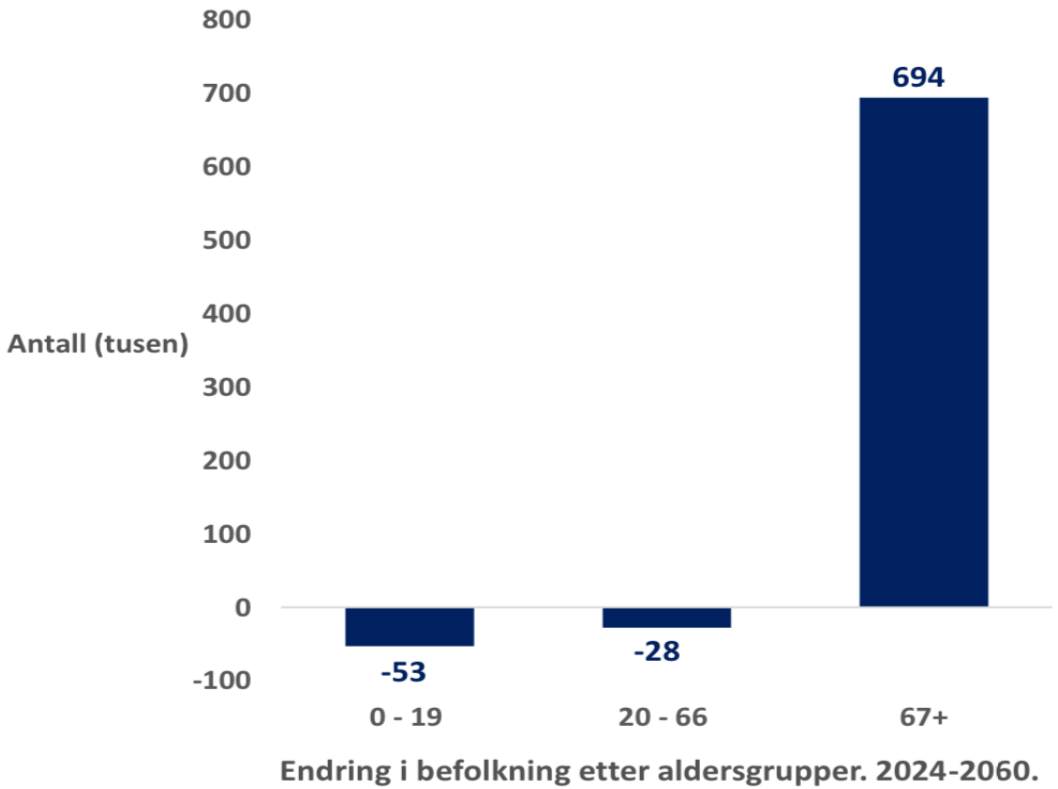
ØKONOMI

Over halvparten av kommunedirektørene varsler underskudd i 2025

Et flertall av landets kommunale toppledere tror 2025 ender med underskudd, viser årets kommunedirektørundersøkelse.

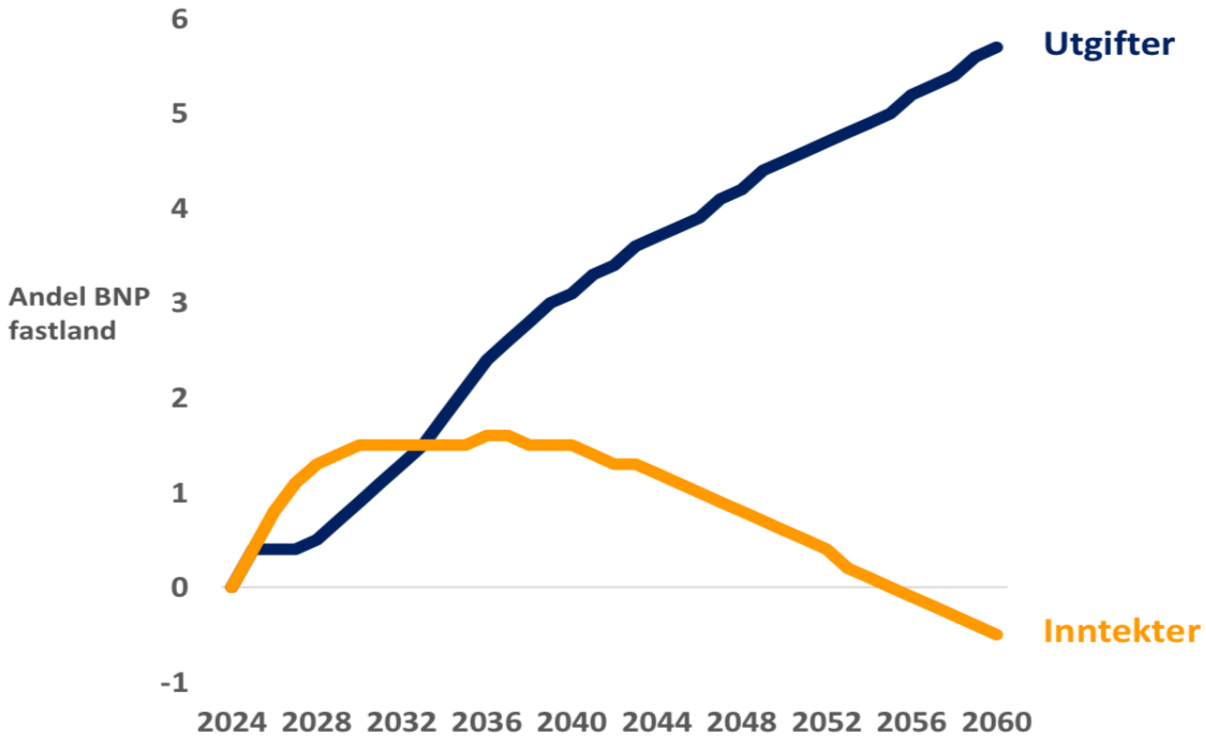
Perspektivmeldingen

Færre i arbeidsdyktig alder –knapphet på arbeidskraft

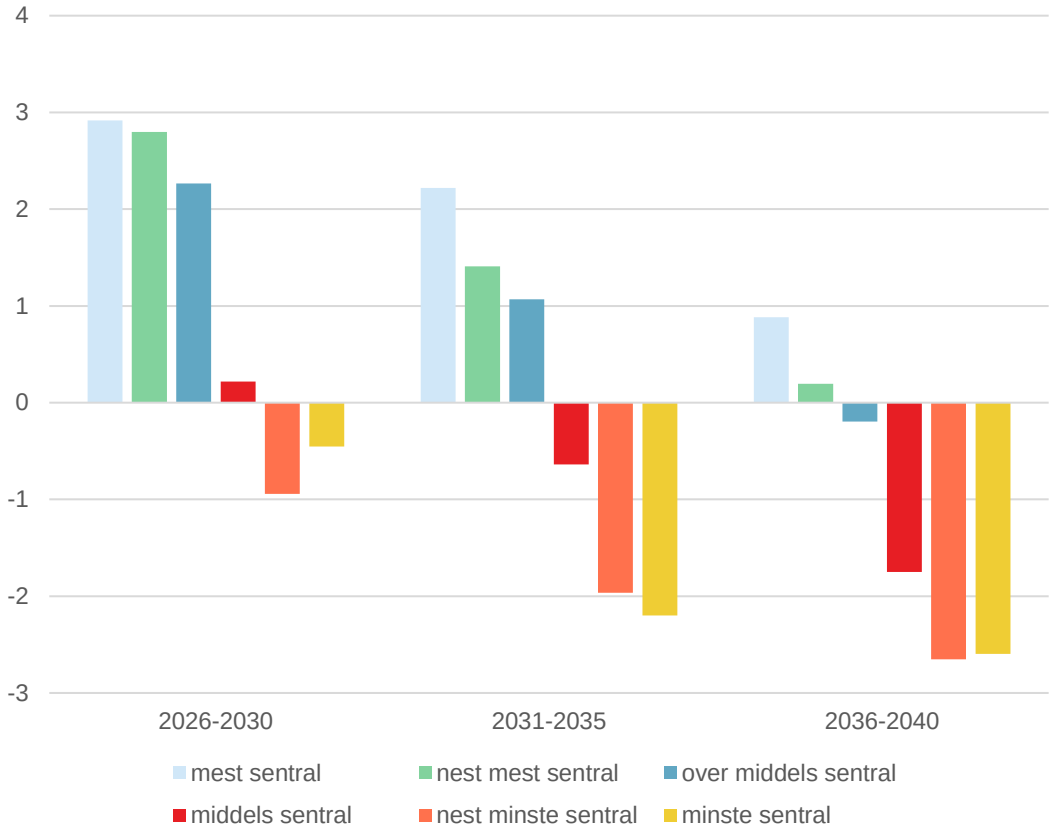
Endring i befolkning etter aldersgrupper. 2024-2060.

«Haikjeften» -over tid høyere vekst i utgifter enn inntekter

Kilde: Finansdepartementet

Utvikling i arbeidsstyrken basert på befolknings-fremskrivinger (prosentvis endring)

- De mest sentrale kommunene vil oppleve vekst i arbeidsstyrken de neste ti årene
- Mindre sentrale kommuner vil trolig få færre i arbeidsstyrken fremover
- I de minst og nest minst sentrale kommunene vil arbeidsstyrken i aldersgruppen 20-66 år falle med nesten 20 000 personer frem mot 2040

«Summen av alle enkeltinteresser er ikke til det beste for samfunnet som helhet»

Jens Stoltenberg

Foto: Stortinget

«Summen av det vi er for – er vi mot»

Erna Solberg
(etter Jan P. Syse)

Summen av kommunale vedtak for stor….?

- dobling av antall hytter
- fire ganger så mye areal til hytter som til boliger

18

Nyheter
Klimakrisen

Norske kommuner må trolig kutte kraftig i planene sine om hytteutbygginger dersom vi skal nå klimamålene. Her fra Hemsedal.
Foto: Tor Arne Andreassen

Kommunenes hytteplaner rommer en utslippsbombe

Norske kommuner planlegger å tredoble arealet som brukes til hytter. Det går ikke om vi skal nå klimamålene. Nå vil Barth Eide at flere gjør som han.

Stine Barstad

Denne har jeg gledet meg til å få siden før påske, sier klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

I hånden holder han en fersk rapport fra Miljødirektoratet. Den beskriver hvordan vi kan få ned klimagassutslippene som

- Det må betydelige innstrammingер til dersom vi skal ha sjans i havet til å nå netto null, sier direktør Ellen Hambro i Miljødirektoratet.

Direktoratet har sammen med Landbruksdirektoratet, NVE og Statens vegvesen laget rapporten om hvordan vi kan nå dette 2030-målet.

De siste 30 årene har vi bygget

Slik fordeler utslippene fra arealbruk seg:

Skog · Dyrket mark · Aktivt beita innmark · Åpen og tresatt utmark · Vann og myr

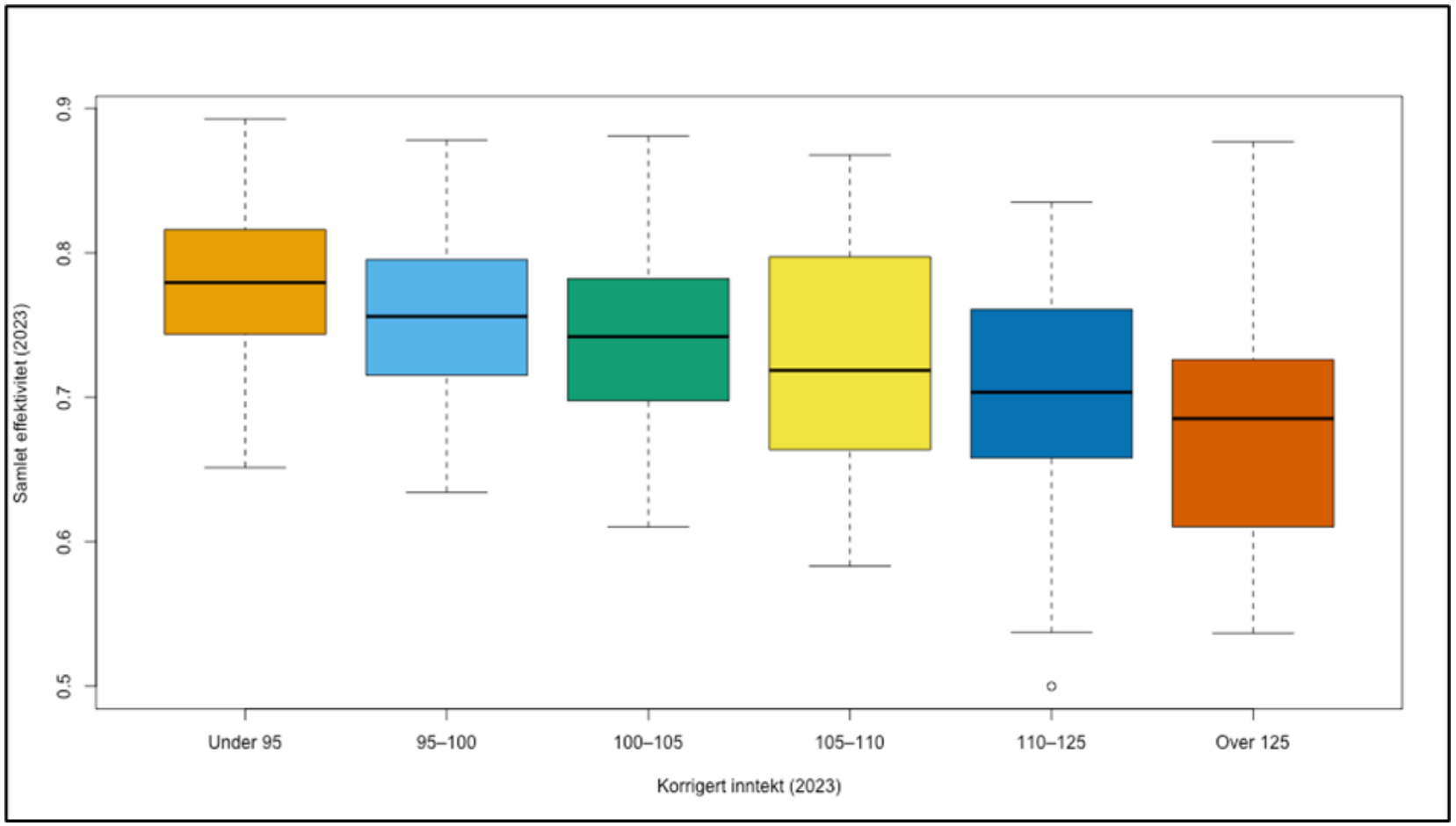
8

Summen av kommunale vedtak for liten….?

Store forskjeller i effektivitet

Kommunene gruppert etter korrigert inntekt, 2023

Mandat

- Kommisjonen skal foreslå endringer i **statens styring** av kommunesektoren som legger til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgaveløsning i kommunesektoren
- Kommisjonen skal også vurdere og foreslå tiltak om det er **andre forhold** som binder kompetanse unødvendig, bidrar til unødvendig høye kostnader eller lite effektiv oppgaveløsning i kommuner og fylkeskommuner.
- Kommisjonen skal redegjøre for **konsekvensene** av de tiltakene som foreslås, herunder for kvalitet og likeverd i tjenestene

Avgrensninger

ØKONOMISKE RAMMER

- Vi ser ikke på rammen for enkeltkommuner:
  - totalramme for kommunesektoren
  - fordeling til enkeltkommuner gjennom inntektssystemet
- Vi skal se på forhold som påvirker effektiviteten **innenfor** rammen til hver enkelt kommune

OPPGAVER

- Tre forforvaltningsnivåer
- Generalistkommuner – med dagens oppgaver

Foto: iStock

- **Statlig styring**
  - Juridisk, f.eks.:
    - rettigheter
    - bemanningsnormer
    - kompetansekrav
    - dokumentasjonskrav
  - Økonomisk (øremerking)
  - Pedagogisk

➢Institusjonelt rammeverk

- **Andre forhold,** f. eks
  - Kommunestruktur
  - Digitalisering
  - Bruk av personell
  - Forholdet POL-ADM

Trenger vi kommunene …. ?

”…kommunene er blitt satt til å foreta de upopulære prioriteringer som Stortinget har fraskrevet seg. Stortinget har jevnlig vedtatt omfattende reformer… - vedtak som ville sprenge alle rimelige rammer om de skulle gjennomføres fullt ut. Det er imidlertid kommunene som har fått ansvaret for gjennomføringen, og gjennom stram styring av kommuneøkonomien, har man unngått utgiftseksplosjonen.”

Victor Norman

Kommunenes rolle

- Kommunene som «demning» mot statskassen/oljefondet blir viktigere

- Forutsetninger for å kunne fylle rollen:
  - Bred oppgaveportefølje som gir mulighet for å prioritere (formålseffektivitet)
  - Ikke for sterk styring av hver oppgave, for å gi rom både for prioriteringer – og for «smarte» løsninger (kostnadseffektivitet)

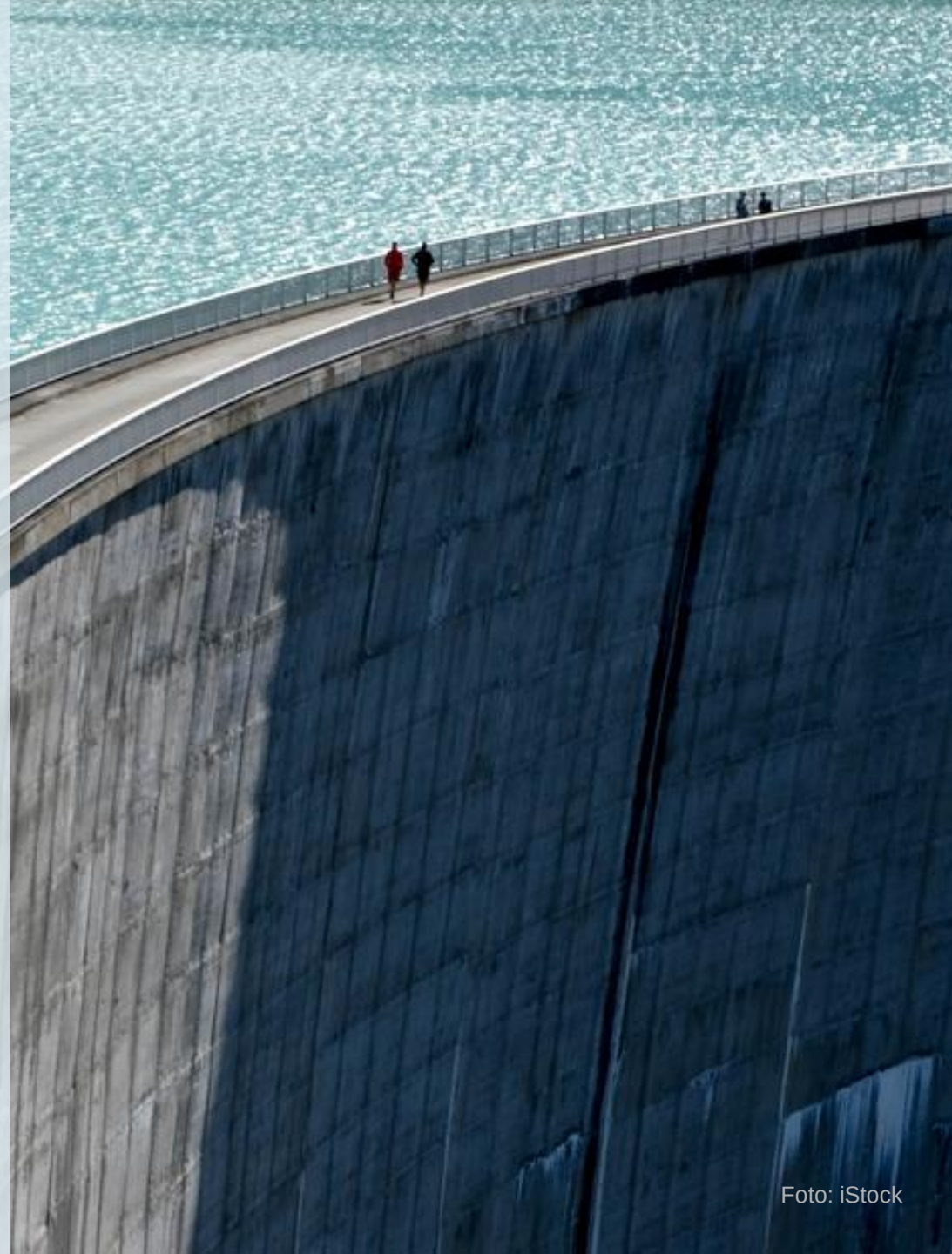

Foto: iStock